

Shodi ministra dr. Miha Kreka

Razveseljiva resnost in politična dozorelost našega naroda

Dobropolje, 6. januarja.

Zborovanje je zabeležil in vodil župan in predsednik krajevnih organizacijelj. JRZ gosp. Strnad. Obaj. govornika. gosp. minister dr. Miha Krek in gosp. dr. Adlešič sta navzočnim pojasnila današnje politično stanje in jim predložila vse težave, s katerimi se ima vlada pri izvajanju svojega programa boriti, poudarila pa prav tako njeno iskreno voljo, da na pol pota ne bo obstala. Organizacija zborovanja je bila izvedena od naših fantov tako brezhibno, da je nad 2 uri trajajoče zborovanje poteklo v najlepšem miru in redu. Ob zaključku zborovanja je gosp. Strnad predložil gosp. ministru resolucijo, v kateri Dobrovoljci in Stružani izrekajo popolno vdanošt in zvestobo svojemu voditelju ministru gosp. dr. Korošcu in obračajo pažno vlade na potrebe, ki tarejo posebno te kraje. Poslušavci so posebno podprli drugo točko resolucije, ki pravi, naj se krivice, ki so jih povzročili prejšnji neljudski režimi, popravijo, in tretjo zahtevo, ki izraža voljo ljudstva, da občinska, banovinska in zakonodajna zastopstva preidejo čimprej potom svobodnih volitev v roke pravih ljudskih zastopnikov.

V Semiču

Semič, 6. jan. 1936.

Radi velike oddaljenosti Semiča in cele Bele krajine od slovenskega središča, Ljubljane, politični shodi v Semiču z govorniki iz Ljubljane niso ravno pogosti. Tembolj pa so vsaj zadnje čase politično delovali razni domači vseznalci pa tudi govorniki iz Zagreba so večkrat obiskali te kraje. Zato bi jih pridobili za svojo politično smer. Zato je za ta shod g. ministra Kreka v Semiču, kakor tudi za shod v Melniku, med pristaši in nasprotniki vladalo veliko zanimanje.

V Semiču je bil shod v zgodnjih dopoldanskih urah, takoj po prvi maši. Ljudje so se zbrali pred prosvetnim domom, katerega so ob prihodu g. ministra napolnili do zadnjega kottička. Čeprav so morali čakati skoro pol ure, ker avto, s katerim se je vozil g. minister radi goste megle do Grosupljea in radi slabih cest po Beli Krajini, kljub najboljši volji ni mogel točno ob napovedanem času prispeti na mesto, so vendar ohranili dobro voljo. Shod je otvoril predsednik krajevne organizacije g. Plut, ki je brez večjih formalnosti podal besedo g. ministru.

G. minister se je ob popolnem razumevanju gospodarskih razmer Bele Krajine in nezdravega političnega in socialno-prevarnega rovarjenja po Beli Krajini pečal največ z gospodarskimi vprašanji teh krajev. Ko je v kratkih in preprosti besedah razložil potek dogodkov, ki so pred dobrim pol letom privedli do današnjega kritičnega položaja, je zborovalcem pojasnil in utemeljil vzroke, ki so zastopnike slovenskega naroda privedli do tega, da so prevzeli odgovorno delo v vladi. »Videl smo vsa leta prejšnjih režimov, da naša stvar nikamor ne pride. Politično smo bili preganjani, pa naj smo se obrnili kamorkoli, gospodarsko stanje pa se je slabšalo iz dneva v dan in nikogar ni bilo, ki bi pokazal, da ima vsaj voljo, popraviti ga. Zlasti slovenski zastopniki propadlih režimov so se silno odlikovali v zanemarjanju tistih vprašanj, ki so bila najbolj pereča in so radi svoje zapletenosti deloma še danes. Videti je bilo, da se morda zavedajo prav nobene druge naloge, kakor da se vso surovostjo preganjajo nekega klerikalnega zmaja. Za nobeno drugo stvar se niso brigali, le to so si želeli, da bi tako zvane klerikalce spravili tega sveta. Zato je bilo njuno potrebno, da se nekrogom vzame iz rok moč in oblast, ki so jo tako zelo zlorabljali zoper voljo in zoper dobrobit naroda. Zato je voditelj slovenskega naroda dr. Korosec po padcu Jevtičevega režima, ki je bil zadržan v tej žalostni vrti, prevzel najodgovornejše mesto v vodstvu države, čeprav razvrzane razmere niso nič priporočale tega važnega koraka. Ako bi le dr. Korosec demagož, tega gotovo ne bi storil, ker pa hoče dobro svojemu narodu, ker hoče državo pripeljati do pravega miru in pravega ljudskega sodelovanja, se je v zaupanju na tiste množice, ki so v najtežjih trenutkih stale za njim, lotil državnega posla. Takoj prvi dnevi in vsi nadaljnji meseci so pokazali, da se v svojem računu ni prevaril. Tieta slovenska akupnost, ki je najbolj sramežljeno preživela najhušje dni, je tudi danes ostala ne neokrnjena. Le da je danes radi zveze s takšno skupnostjo muslimanov in radikalov še močnejše, tako da danes nihče ne more iti preko nje. Razumljivo pa je, da se za utrjevanje in razširjanje naše najnovjše politične tvorbe, jugoslovanske radikalne zajednice, nikdar in nikoli ne bomo posluževali takih sredstev, kakor so se jih prejšnji režimi. Vsa je prav zaradi tega doživeli svoj korenec in prav v tem, v demokratizaciji našega jugoslovenskega življenja je ves namen in pomen sedanje vlade. Sedanja vlada, zlasti pa njen notranji minister, tudi ne mara vpriparjati takih smešnih cirkusov, kakor so jih vpriparjali prejšnji režimi z nekamobilizacijo, katero so napak imenovali volitvami. Sedanja vlada hoče, da ob popolnoma svobodnih tajnih splošnih volitvah dobi izpravevalo za svoje sedanje delo in pooblastilo za bodočnost. Pri tistih volitvah bo narod zopet dobil priliko, kakršne ni imel, da na ves glas pove, ali nas mara ali ne mara. Ker sedanji vladi ni zato, da zmagam, ampak zato, da ljudstvo svobodno izpregovori, ali hoče najtrdnjše konsolidacijo političnega volonjstva, da se vsi državljani zopet navadijo demokracije.

tičnega razpravljanja o političnih vprašanjih, katerega so jih prejšnji režimi že kar odvadili. Zato pa je dolžnost slovenskega naroda in ključ do njegove boljše bodočnosti, da se še trdnje sklene okrog svojih voditeljev, da bomo kakor en mož ob priliki postavili svojo besedo. Dr. Korošec je danes na sedežu notranjega ministra prav tak navdušen in vnet Slovenec, kakor je bil kot predgnanec na Hvaru. Ako nas kdo more pripeljati v boljše dni, nas bo pripeljal on.»

Vsa dvorana je napeto poslušala g. ministra. Ob začetku njegovega govora je bilo iz ozadja dvorane sicer čuti neko mrmranje, ki se je pa tekom govora popolnoma pogoje. Le kdor je stal prav med tistimi ljudmi, je mogel tu in tam ujeti na ušesa kako zbadljivo besedo, ki je hotela morda biti medklic, pa zaradi velike večine in navdušenega razpoloženja v dvorani ni upala na dan.

Gospod minister se je po svojem govoru takoj odpravil na shod v Metliko, zborovanje pa je nadaljeval ljubljanski župan g. dr. Adlesič, belokranjski rojak, ki je v stvarnih, zelo tehtnih besedah pokazal sliko današnjega zamoletnega političnega, še bolj pa gospodarskega stanja in pozival zborovalce, naj bodo previdni pred političnimi preroki, ki skušajo razpršiti vrsto našega naroda in naj se z velikim zaupanjem drže tistih mož, ki ga niso goljufali ne takrat, ko so bili na višku slave, ne takrat, ko so bili s svojim narodom vred najbolj ponižani in preganjani.

V Metliki

Metlika, 6. januaria.

Danes je bila vsa Metlika že v zgodnjih jutranjih urah v zastavah. Kmalu po 8 se je začel polniti Veliki trg, ker so prireditelji zborovanja čisto pravilno pričakovali, da se bo moral shod radi velike udeležbe vršiti na prostem, da bo dvorana Hranilnice in posojilnice premajhna. Ko se je nekaj minut po 9 pripeljal gosp. minister, ga je vsa množica navdušeno pozdravljala, mestna godba pa je medtem svirala vesele pozdravljice. Najprej so gosp. ministra pozdravili zastopniki krajevne organizacije JRZ in zastopniki oblasti, nato pa se je takoj podal v poslopje Hranilnice in posojilnice, kjer je z balkona I. nadstropja govoril zbrani množici. Iz nekaterih medklicev, ki so padli pod njegovim prihod, je bilo sklepati, da ne zborujemo Slovenci sami, ampak da so v zaupanju na našo goščobnost prišli na naš svet tudi sosedi iz z one strani Kolpe. Zato se je gosp. minister obirneje pečal z vprašanjem politike dr. Mačka in z gibanjem, ki je pri nas na obronkih Slovenije znano pod imenom »mačkovstvo«. Povedal je, zakaj se je tista idejna skupnost, ki smo jo tvorili s Hrvati ob podpiranju prejšnjih režimov, čeprav ni smo imeli tesnejših organizacijskih vezi, danes razbila. Zdi se, kakor da voditelji hrvatske politike vsaj ob padcu režima še niso imeli nobenega jasnega programa za nadaljnje delo. Na krmliv države pa so takoj morali stopiti pošteti in spoštni ljudje, ker država ne more čakati, da bi se politiki v meddobro kovali programe. Naš program pa je bil že zdavnaj gotov, zato smo takoj ko smo prvo točko dosegli, prešli k izvajanju druge točke. Pri tem delu pa so Hrvacije, na našo žalost, ostali zadaj. In mi še danes nič več ne vemo o njihovih zahtevah, kakor smo vedeli pred padcem režima. Vemo tudi, da tako delo, kakor ga opravljajo nekateri zagrebški krogi, se nikakor ne more imenovati bogve kako pametno in za dobro narodovodno. Veseli obhodi, vsakodnevne manifestacije, zastave, prepevanje narodne himne itd., vse to se lepe in vesele stvari za lepo in veselo dobo. Današnje razmere pa niso nič kaj primerne za tako vzvajanje naroda. Naš čas hoče trdega in trdega dela, posebno pa naše slovenske razmere. Narod težko pričakuje, da se politično stanje ravne v pravi svobodni tok in da nekdo resno začne zdraviti naše razrvano gospodarstvo. Videli pa smo, da smo vsak dan bolj prepričani, da ima tako delo, kakor ga opravljajo nekateri hrvatski voditelji, zelo malo upanja na uspeh. Vendar bo vladni klub temu z vso doslednostjo izvajala svoj program tudi v dobro Hrvatom, ker so tudi Hrvati državljani te države. Ako bi pa zastopniki slovenskega naroda šli isto pot, kakor Hrvacije, pa tega ne more nastati drugega kakor nova diktatura, ki bi morala, ako bi se hotela vzdržati, biti bolj strožja, kakor so bile prejšnje, zato bi bila tudi bolj usodna. Slovenski narod živi v že toliko draganih razmerah, kakor hrvatski, da je zanj potreba drugače skrbeti. Zato najodločneje odklanjamo vsako vmešavanje, naj pride od katerekoli strani. Hrvatski narod ima svoje potrebe, in ako discipliniran in organiziran, tudi svojega voditelja, slovenski narod pa tudi svoje potrebe in svojega voditelja, zato bomo, kakor doslej, tudi za naprej ostali vsak na svojem polju. Dokler hodijo Hrvaki nam kot bratje po krvi, so nam dobrodošli, a pa se hočejo k nam vsiliti z namenom, da na vrste razdirajo in našo djurnost slabe, jim moramo povedati, da se bomo mi takim poskusom uprli, tako, kakor smo se uprli poskusom Dunaja in gemonističnega Belgrada; ako se Zagreb postavi z njimi v eno vrsto, ga bomo tudi mi enako stopili.

Ob začetku zborovanja so Hrvatje skušali zbijati svoje sale na račun govornika, da bi zborovanje ali prepričali ali vsaj ovirali njegov miren potek, pa se jim to nikakor ni posreželo. Množica je bila tako nedozvetna za njihove vzvikle, da so ostali popolnoma osamljeni koncem trga. Zaudarmerija je bila sicer na mestu, vendar ni v spor popolnoma nič posegala, tudi reditelji so ohranili mirno kri in niti pomirjevali niso skušali razgrajncev, najbrž so že vedeli, da se bodo sami pomirili. Upamo, da so Hrvatje čutili razliko med zborovanji v dobi, ko je notranji minister »vajz prokleti Kranjac po-

povski», in med zborovanji v dobi, ko je to mesto zasedeno po kakem drugem »patriotu«. Ko so videli, da nič ne opravijo, so se zbrali v majhno skupino, ki je bila od balkona prav na nasprotni strani trga in tu in tam zapeli kako svojih v zadnjem času iznajdenih in populariziranih pesmi. Pa so menda začutili, da se niti njihova vsebina niti melodija ne more meriti s pesmijo naših fantov. Le nekaj prav izrazitih tipov iz Metlike se jim

je pridružil. Ker pa ti tudi doma niso na bogve kakšno dobrem glasu, se z njimi vred tudi gostje, ki so prišli zlorabljat našo gostoljubnost in mirno kri, niso pokazali v baš lepi luči. Ko je g. Nemanic, bivši oblastni poslanec, ki je vodil to živahno zborovanje, zaključil shod, je obenem naznanil, da se bo za zaupnike org. Zvezi JZ Metlike in okolice vršil sestanke v dvorani Hranilnice in posojilnice, so se samo nekateri ob robu trga razšli, vsa druga množica se je pa obrnila kar za zaupniki v dvorano, tako da je bila na mah od zadnjega kotička polna. Dr. Krek je imel tu še enkrat govor v obliki popularnega političnega predavanja, v katerem je poslušalstvu, ki je z napetostjo sledilo njegovim izvajanjem, predložil usodnosti naše dosedanje politike, kakor tudi načela, ki morajo voditi vsako notranjo politiko, ako hoče narod vzgojiti in državo pomiriti, nakazal pa je tudi vsaj v glavnem smernice, po katerih vlada namerava izvesti svoje delo do volitev. Po volitvah imajo pa itak ljudski zastopniki polno besedo. Govoril je tudi še g. ljubljanski župan dr. Juro Adlešič, tako da je zborovanje, ki je hotelo biti prav za prav samo posvet v manjši zaključeni družbi, z narodnovzgojnega stališa bilo morda še večjega pomena, kakor pa prvo zborovanje na trgu, ki je bilo bolj manifestacijskega značaja. G. Nemanic je nekaj minut po 12. uri zaključil to drugo zborovanje in se požrtvovalnima govornikoma topla zahvalil za vsa njihova izvajanja.

Poslušali se pa ob nagradili z viharim odobravanjem in ju spremljali prav do odhoda. Hrvat je pa so medtem razvili hrvatsko zastavo s grbom, ki so je menda imeli pripravljeno za to slovesno in za evropsko zgodovino pomembno priliko, in korakali ob strani skozi trg, prepevaje svoje pesmi, pa jih je bila ali premajhna družina ali pa njihovo petje ni bilo tako privlačno, ob straneh trga je stalo samo nekaj radovednežev, ki so gledali, kako nekateri delajo v Metliki za dobro hrvatskega naroda. Med ljudmi pa se je hitro razvedelo, saj je do tradicionalne meje, to je do Kolpe, daleč komaj dobrih 20 minut, da je zastava bolj dragocena in draga, kakor pa bi bilo za dostojen izraz narodne zavestnosti treba, v njo je bil uvezen nekaj napis in hrvatski grb. Značilno za razmeje med Slovenci in Hrvati je zlasti to, da so pred nekaj

Akcija zoper monopolizacijo šolskih knjig se širi

Ljubljana, 6. januarja.

V soboto, 4. januarja, ob 17 se je vršil v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani sestanek v zadevi monopolizacije šolskih knjig in razpisa o teh knjigah. Sestanek je sklical akcijski odbor, ki je dodaj že pripravil ožjo spomenico in jo nesel v deputacijo v Belgrad; tvorijo ga Društvo tiskar narjev, Društvo knjigarnarjev, Zveza grafičnih delavcev, Organizacija faktorjev, Organizacija knjigovozov, Zveza društev »Sola in dom«, Delavska zbornica in Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Predsedoval je predsednik tega akcijskega odbora g. A. Hrovatin.

Udeležili so se sestanka: Zveza društev šola in dom (dr. Lončar), Slovenska matica (dr. Lončar), Penklub (dr. Stele), Leonova družba (dr. Capuder), Prosvetna zveza (dr. Capuder), Slovenska šolska matica (univ. prof. dr. Ozvald), Slavistično društvo (dr. Kolaric), Zveza kulturnih društev (prof. Jeran), Profesorsko društvo (prof. Grafenauer), Društvo tiskarjev (Hrovatin), Savez grafiških radnika (Kosem), Zveza grafičnih faktorjev (Štrukelj), Združenje knjigovozov (Gorjane).

Po uvodnem poročilu o položaju, ki ga je podal g. Hrovatin, so podajali posamezni zastopniki svoja mnenja. Tako je dr. Capuder predlagal, naj se poslje vsem slovenskim občinam v okoliščini nova spomenika, katero naj podpišejo ter takoj vrnejo akcijskemu odboru, da jo le-ta predloži vladi oziroma odločilnim faktorjem. To bo najučinkovitejši korak. Dr. Kolaric in prof. Čopič, ki se jima je pridružil tudi dr. Detela, izjavljajo, da je treba vzeti ves problem kot celoto, ga tako načeti in zahtevati pravilne rešitve; ne gre samo za ta razpis in ne samo za monopolizacijo, gre tudi za učne načrte in za načelo ureditve pouka na slovenskih šolah sploh. Dr. Lončar predlaga, naj bi se izvažalo v Belgradu ob priliki deputacije na liceu mesta anketa o vprašanju.

Vsi navzoči brez izjeme so se izrekli za pred-

Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolic,
ki jo doseže z naravno

Franz-Josefovo

grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava **Franz-Josef-ova** voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. rez. S. br. 304/136.

dnevi na neko zborovanje v sosednem Brodu kili tudi naši Slovenci. Pa niso tam niti razsajali niti prepevali, čeprav bi menda znali eno in drugo pravijo pa, da bi v tem slučaju nastal silen pretep in medsebojno pobijanje, ki ga pa Slovenci niso marali izvajati. Oni pa pridejo na našo stran in se ostentativno in izzivalno obnašajo, kakor na svojem mestu. Le mirnošti in veliki politični zrelosti naših ljudi se je zahvaliti, da niso izkupili za slovo kake bolj krepke, in da tudi tisti, ki so zahtevali kruha, pa so bili od vina pijani, niso okugili hladnih valov Kolpe. Po številnih premoči naših fantov in mož bi bila to igračka. Tako se je končalo to zanimivo zborovanje, ki je Slovence prepričalo po izjavljanju govornikov, da samo resno delo more iz sedanjih zmed privedi narod k boljšemu kruhu, kakšne spomine bodo imeli pa pridržni gostje, pa ni naša zadeva.

V silnih stiskah živi naš narod. Politične knute, ki so jo poživilni nekaj let vihleti naš narod, je sicer rešen, vendar pa vse krivice, čeprav že preboljene, niso še pozabljene. Vedno pa ga še davi silna gospodarska revščina in negotovost. Posebno v teh krajih, kjer se je g. minister mudil dne 5. in 6. januarja t. l. je gospodarska kriza že blizu svojega viška. Ljudje zbolijo zadnje koščke kruha, ki ga jim zemlja skopo daje in z zadnjimi dinarčki plačujejo obveznosti, ki jih imajo po zakonih, pri katerih ljudska volja ni sodelovala. do države. Zgodi se že, da ljudje nimajo niti za sol, niti za vžigalice, o sladkorju in drugem takem razkošju ni, da bi govorili. Ogenj so začeli prenašati iz hiše v hišo kakor v kamenini dobi. Občudovanja vredna pa je zvestoba tega v trpljenju preizkušene- nega ljudstva, ki kljub tolikemu pomanjkanju ni dovzetno za šlagerje. Neomajno se drži svojih voditeljev, s trdno vero, da mu bodo samo ti pomagali, ako mu je brez čudeža sploh mogoče še pomagati. Imamo pa vtis, da se tudi voditelji zavedajo te močne vere in svoje odgovornosti, kaj imajo iz nje. Ako naše vrste tako trdne ostanejo, moramo predrti vsake ovire, naj si bodo politične ali gospodarske.

ložene predloge in zoper monopolizacijo šolskih knjig ter za neokrnjene slovenske pravice na naših šolah.

Razširjeni akcijski odbor se bo sestel znova v torek zvečer.

Skioptično predavanje v „Klubu koroških Slovencev“

V soboto zvečer je priredil ljubljanski odbor Kluba koroških Slovencev v dvorani pri Šestici svoj običajni vsakomesečni Koroški večer.

Mnogoštevilne člane in prijatelje Kluba je pozdravil predsednik dr. Fellahier, ki se je spomnil pred kratkim umrlega častnega člana poslanca Grafenauerja. Nato pa je klubov tajnik France Uršič na podlagi 60 krasnih skoptičnih slik, ki jih je izdelal koroški slikar Benedek, v enournem predavanju pokazal razvoj slovenske Koroske, njeno slovansko lice, njeno visokorazvito slovansko kulturo, ki kakor Trnjulčica čaka, da jo reši vitez iz neproslovjinega spanja, pokazal je razvoj prosvetnega dela, med koroškimi Slovenci in končal s slavospevom koroški kmečki hiši in koroški slovenski vasici, ki v svojem navideznem miru krije toliko nezaznane tragedije. Pokazal je težki boj za vsakdanji kruhek v tej navidez tako srečni vasi in boj za duše najmanjših in najmlajših, ki so obojeni, da kot renegati živijo, delajo in umirajo za tujce, ker jim zgrešena tragika objestnega »Herrenvolka« ne prizna pravice do svojega lastnega kulturnega življenja.

Predavanje je po svoji stvarnosti napravilo najboljši vtis.

Klubu koroških Slovencev moremo samo čestitati.

Novo rodstvo „Vremena“

Belgrad, 6. jan. m. Z izvolitvijo novega upravnega odbora v tukajšnjem tiskovnem podjetju »Vreme« so sedaj nastopile spremembe tudi v vodstvu dnevnika »Vreme«. Namesto dosedanjega glavnega urednika Stanislava Krakova je postavljen za glavnega urednika »Vremena« Ljubomir Popović. Krakov je svojeručno nasledniku že izročil posle ter se v današnji številki »Vremena« poslovil od čitateljev lista.

